

OPINIA RECENZENTA

w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora mgr Magdzie Niedbała-Solarz w dziedzinie sztuki w dyscyplinie artystycznej : sztuki muzyczne na podstawie zapisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2022 roku poz. 574 z późn. zm.)

Mgr Magda Niedbała-Solarz rozpoczęła studia doktorskie w Szkole Doktorskiej AMKP w 2019 roku. Temat pracy doktorskiej jest zgodny z przedstawionym na początku studiów planem badawczym, którego byłam konsultantem.

Podstawowe dane osobowe

Pani mgr Magda Niedbała-Solarz pochodzi z Chorzowa. Jest absolwentką PSM II stopnia w Chorzowie w klasie śpiewu solowego mgr Haliny Skubis-Kalemba oraz Akademii Muzycznej Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie w klasie prof.dr hab. Agnieszki Monasterskiej. Dyplom mgr sztuki otrzymała w 2014 roku.

Działalność artystyczna

Pani mgr Magda Niedbała dysponuje ciekawym, barwnym głosem mezzosopranowym. Jest bardzo aktywną artystką, solistką wielu koncertów kameralnych, solowych recitali, spektakli, koncertów z orkiestrami pod dyrekcją wielu znakomitych dyrygentów, z udziałem których występowała w kraju i zagranicą. Specjalizuje się w wykonawstwie pieśni, utworów oratoryjnych oraz sakralnych. Ważne miejsce w dorobku śpiewaczki zajmuje muzyka współczesna, której często jest pierwszą wykonawczynią. W swoim repertuarze ma utwory kompozytorów - Juliusza Łuciuka, Grzegorza Majki, Wojciecha Widłaka, Michała Kaweckiego, Urszuli Kozy i wielu innych.

Występowała na deskach Opery Krakowskiej, Opery w Rouen, Teatrze POSK w Londynie, Teatrze Stu w Krakowie, Wiener Konzerthaus w Wiedniu, kaplicy królewskiej w Wersalu, Europejskim Centrum Muzyki K.Pendereckiego w Lusławicach w siedzibie NOSPR w Katowicach i wielu jeszcze innych prestiżowych miejscach w Polsce i Europie, ze znakomitymi dyrygentami (Joshua Rifkin, Paul Eswood, Rafał Delekta, Tomasz Chmiel) z orkiestrami i zespołami muzycznymi (Orkiestra Filharmonii Podkarpackiej, Krakowskiej, Częstochowskiej, Toruńskiej, Opery Krakowskiej i wiele jeszcze innych).

Jest związana artystycznie z pianistą dr Mateuszem Kurcabem, z którym od 10 lat stale współpracuje. Z tym pianistą powstało dzieło artystyczne omawianego doktoratu **Wybór polskich artystycznych pieśni patriotycznych XIX i pierwszej połowy XX wieku**, które jest muzyczną częścią pracy doktorskiej pani mgr Magdy Niedbały-Solarz.

Dużą część repertuaru Pani mgr Magdy Niedbały-Solarz zajmuje muzyka polska - są to recitale pieśni polskich kompozytorów t.j. I.J.Paderewski, S.Moniuszko, F.Chopin, M.Karłowicz, K.Szymanowski, Z.Noskowski, St.Niewiadomski, J.Elsner, Wł. Żeleński, W.Malawski, K.Penderecki i wielu innych.

Repertuar oratoryjno-kantatowy należy również do stałego repertuaru solistki. Ma w swoim dorobku artystycznym pozycje W.A.Mozarta, G.Verdiego, G.Faure, A,Vivaldiego, St.Moniuszki, Fr.Schuberta, J.Łuciuka, W.Krawczyńskiego, G.Majki, oraz D.Swoszowskiego. Pani mgr Magda Niedbała-Solarz w swoim dorobku nagrania, które zostały zapisane na płytach CD -

- partia solowa na płycie nagranej przez DUX z muzyką współczesną Accosphere
- płyta habilitacyjna dr Jarosława Pelca z 10 pieśniami op.11 Artura Schnabla na mezzosopran i fortepian
- Te Deum J.B.Lullego oraz M.A.Charpentiera
- płyta z pieśniami maryjnymi w aranżacji J.Chmiela
- płyta z miniaturami sonorystycznymi i kanonicznymi G.Majki
- płyta z pieśniami patriotycznymi *A w sercu Polska*

Laureatka konkursów wokalnych

- 2012 Juventus Canti (Vrable, Słowacja) - wyróżnienie
- nagroda specjalna prof. Jadwigi Rappe za wykonanie pieśni St.Niewiadomskiego na X Międzyuczelnianym Konkursie Pieśni Polskiej im. Edmunda Kossowskiego w Warszawie
- nagroda Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (wybitne osiągnięcia zawodowe)
- dwukrotne stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Tytuł pracy doktorskiej mgr Magdy Niedbały-Solarz

Patriotyzm w polskiej pieśni XIX i pierwszej połowy XX wieku na wybranych przykładach

Praca doktorska pani mgr Magdy Niedbały - Solarz składa się z dwóch części -

- płyty CD z 14 zarejestrowanymi pieśniami z towarzyszeniem fortepianu o tytule *Wybór polskich artystycznych pieśni patriotycznych XIX i pierwszej połowy XX wieku*
- części opisowej dzieła artystycznego *Patriotyzm w polskiej pieśni XIX i pierwszej połowie XX wieku na wybranych przykładach.*

Przy fortepianie towarzyszył solistce dr Mateusz Kurcab

Spis nagranych pieśni

1. Fryderyk Chopin - *Dwojaki koniec* Op.74 nr 11 - do słów Bohdana Zaleskiego
2. Stanisław Lipski - *Jesienią* Op.9 nr 6 - do słów Lucjana Rydla
3. Ignacy Jan Paderewski - *Chłopca mego mi zabrali* Op.7 do słów Adama Asnyka
4. Włodzimierz Malawski - *Bociany* - do słów Mariana Gawalewicza
5. Feliks Nowowiejski - *Rota* Op.38 nr 2 do słów Marii Konopnickiej

6. Mieczysław Kozar - Słobódzki - *Białe róże* do słów Kazimierza Wroczyńskiego
7. Stanisław Niewiadomski (opracowanie) - *O mój rozmrynie* op.42 do słów Wacława Denhoff-Czarnockiego i autorów nieznanych (zwrotki 1-6)
8. Felicjan Szopski opr. - *Nieszpory* - do słów Zenona Chaworskiego - Śpiewnik Polski .
Zbiór pieśni narodowych
9. Otton Mieczysław Żukowski - *Na Sybir* op.9 do słów Klemensa Kołakowskiego
10. Stanisław Moniuszko - *Czarny krzyż* - do słów Bruna Franciszka Bielawskiego
11. Stanisław Moniuszko - *Modlitwa Do Ciebie Panie* - do słów Józefa Bohdana Zaleskiego
12. Wojciech Sowiński - *Hymn do miłości Ojczyzny* do słów Ignaceg Krasickiego
13. Karol Szymanowski - *Leci liście z drzewa* - do słów Wincentego Pola
14. Władysław Żeleński - *Czarna sukienka* Op.12 nr 1 do słów Konstantego Gaszyńskiego

Płyta została nagrana w maju 2022 roku w studiu AM w Krakowie, reżyserem dźwięku był pan Jacek Koltuniak

OCENA DZIEŁA ARTYSTYCZNEGO

Na nagraniu znalazły się pieśni należące do polskiej liryki patriotycznej, dumki, pieśni legionowe i religijne z czasów powstań, niewoli i z czasu zesań do Rosji.

Z dokumentacji wynika, że Pani Magda Solarz z pieśniami o tematyce patriotycznej zajmuje się od dawna i z dużą świadomością wybrała do zarejestrowania najbardziej poruszające i dramatyczne. Niektóre znane mi bardzo dobrze, niektóre dla mnie pierwsze, tym bardziej interesujące, pobudzające wyobraźnię. Całość, Pani Solarz wykonuje z dużą dojrzałością i kompetencją. Najwyraźniej temat jest Jej bliski, a mając wyobraźnię muzyczną i wokalną przenosi słuchacza do czasów nam dalekich, smutnych i strasznych. Wyobraźnia dźwięku dla śpiewaczki to umiejętność szczególna, pozwalająca na modelowanie dźwięku dopasowując go do danego słowa, podkreślając jego znaczenie i wagę. Te cechy Pani Solarz posiada, dając słuchaczowi satysfakcję odbioru tych pięknych kompozycji..

Doktorantka dysponuje dźwięcznym, barwnym o ciepłym odcieniu głosem mezzosopranowym z bardzo dobrą dykcją, ale nie wiem czemu nie pokusiła się na transpozycję niektórych pieśni do wygodnej dla siebie tonacji...

Miałam wrażenie, że górne dźwięki w pieśniach *Bociany* i *Jesienią* sprawiają solistce pewien problem, natomiast w niższym rejestrze głos Jej brzmi bardzo pięknie i naturalnie.

Zachwycająco wykonana jest pieśń *Czarna sukienka* Żeleńskiego, a modlitwa z pieśni I.J.Paderewskiego ogromnie poruszająca - śpiewana w całości pianissimo. Bardzo dobrze także odebrałam pieśni religijne - *Nieszpory*, *Czarny krzyż* czy *Modlitwa do Ciebie Panie* zaśpiewane skupionym dźwiękiem, poważnie i ze zrozumiałą zadumą.

CZĘŚĆ OPISOWA PRACY

Opis artystycznej pracy doktorskiej w ramach postępowania
w sprawie nadania stopnia doktora
w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne

Opis artystycznej pracy doktorskiej zamyka się w 153 stronach. Zawiera wstęp, trzy rozdziały, zakończenie, aneks, indeks pieśni o charakterze patriotycznym. ikonografię (wybrane materiały nutowe, rękopisy, oryginalne strony tytułowe) i bibliografię.

Wstęp rozpoczyna fragment Hymnu do miłości Ojczyzny Ignacego Krasickiego, po którym doktorantka wyjaśnia co skłoniło Ją do podjęcia się dość trudnego tematu pracy doktorskiej. Praca opisowa zawiera wszystko co dotyczy patriotyzmu, nie tylko w muzyce ale również w kulturze polskiej okresu zaborów, powstań i wojen, jakie przeszły przez Polskę w XIX i połowę XX wieku. Czas ten obfitował w twórczość literacką, muzyczną, a także malarską. W ukryciu tworzone pieśni, pisano wiersze. Niektórzy artyści emigrowali tworząc na obczyźnie dzieła w duchu polskości.

Pani Solarz w swojej pracy podjęła się zdefiniować termin - pieśń patriotyczna, podzielić twórczość patriotyczną na rodzaje, odnaleźć inspiracje tworzenia pieśni patriotycznej, związek między sztukami a religią oraz oddziaływanie historii na twórczość patriotyczną. W trakcie zbierania materiałów do pracy stanęła przed trudnym zadaniem wyboru kilkunastu pozycji z przeszło 330 tytułów.

Materiał, który zebrała doktorantka to ogromna wartość, która może przyczynić się do późniejszych prac badawczych i artystycznych.

Każda pieśń, którą nagrała pani mgr Solarz jest przez Nią dokładnie opisana i zanalizowana pod każdym względem (tekst, forma, interpretacja), a także wzbogacona o kontekst historyczny. Praca zawiera ciekawie ujęte życiorysy kompozytorów oraz poetów.

Na uwagę zasługuje rozdział drugi, w którym doktorantka omawia związki pieśni patriotycznej ze sztuką i religią, co było niezwykle ważne dla tradycji chrześcijańskiej oraz miało ogromne znaczenie dla polskiej kultury. Wrażenie także robi pięknie przedstawiona galeria obrazów upamiętniających piękno rodzimego krajobrazu i ważne wydarzenia historyczne.

Należy także zwrócić uwagę na bardzo dobry styl, doktorantka posługuje się pięknym językiem, w sposób swobodny wyraża swoje poglądy. W swej dociekliwości naukowej jest rzetelna. Myśli formułowane są jasno i czytelnie, używa właściwej terminologii i dowodzi znajomości tematu pracy doktorskiej.

Tytuł pracy doktorskiej jest spójny z treścią opisu, a założony cel artystyczny został udokumentowany w sposób przejrzysty i czytelny.

Rozprawa doktorska spełnia wszelkie wymagania pod kątem merytorycznym i edytorskim zgodnie ze standardami. Autorka wykazała się dociekliwością i dużym zaangażowaniem zarówno w sferze badań, jak i przy formułowaniu wniosków. Skrupulatność w sferze dokumentacji naukowej świadczą, o walorach tej pracy i mogą być inspiracją do dalszych badań.

KONKLUZJA

Przedstawiony zapis dzieła artystycznego oraz jego opis stanowią integralną całość ciekawego materiału zarówno w aspekcie wykonawczym jak i teoretycznym.

Stwierdzam, że praca doktorantki Pani mgr Magdy Niedbały-Solarz poprzez swój twórczy i naukowy charakter, stanowi bez wątpienia solidne kompendium wiedzy na badany temat i cenny wkład w rozwój dyscypliny artystycznej-wokalistyka, jak również w dziedzinie sztuk muzycznych. Wobec powyższego stwierdzam, iż doktorantka wykazała się ogromną wiedzą

teoretyczną , a także umiejętnością do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej.
Rozwiązała założenia zagadnienia artystycznego i spełnia tym samym wymogi ustawy.

Heaty Jaanele - Stoj